

sernyót,
tudják.
an már
ban fel-
lozzánk
szágba,
Angol-,
zadban
in, kik
végén
te nél-
umtsa
s Pal.
szük-
ervay
n meg-
szüreti
Olvasd
önösen
Nincs
y! —
vidék?
nek. —
gítka.
Annál
mert
k ugy
azaz
gyors,
marad
zetben
re! —
gköze-
test-
felele-
rende-
tetek.
lkésve
észlő.
ános.
n.

örster

nem
ában

Szerkeszti Forgó bácsi.

A KIS BOJTÁR. (Lásd a 54. lapon)

A TRANSZVÁLI KIVÁNDORLÓK.

— Regényes rajz a búrok életéből. —

(Számos képpel.)

Irta **Mayne-Reid**. Francziából fordította **Hegedüs Pál**.

(Folytatás.)

EFÉLKOR a másik tóhoz értek, melyről Moor Károly beszélt. Száraz szélét finom homok lepte el. Csak nem csalódtak megint? Nem. Amint közelebb értek hozzá, tiszta vízzel teli gödröket láttak, melyekben a hold ezüst tányérja tükröződött. Ezeket a gödröket kvaggák és zebrák kapálták patáikkal.

Az írók sokat beszélnek az állatok ösztönéről. Ell kell ismerni, hogy az ehhez hasonló esetekben az ösztön nagyon hasonlít az ember előre-látó okoskodásához. És hány esetet lehetne felemlíteni ezeknek az alsóbb rendű lényeknek csodálatos okosságáról, melyeknek a tulajdonságait megszokottságból vagy figyelmetlenségből félreismerjük!

A csaknem huszonnégy órai szomjuságtól agyongyötört emberek nagyon érthető sietésével kezdték a vee-búrok a zebrák kutait nagyobbítani és nemsokára nyílásra akadtak, melyből bőségesen bugyogott a víz.

Nem volt könnyű dolog az állatokat attól visszatartani, hogy az így keletkezett tavat meg ne rohanják. Az utasok együtt is csak nehezen bírták fékezni a szomjas állatok türelmetlenségét. Finom szaglással megéreztek, hogy a rég kívánt elem közelében vannak. Egyik jobban bögött, nyerített, mekegett, üvöltött, mint a másik és hiába iparkodott a tóhoz jutni.

Hanem hát a víz sokkal becsesebb volt, hogysem egy cseppet is el lehetett volna vesztegetni belőle. Az állatok lábaikkal hosszú időre fel találták volna zavarni.

A pásztorok a vizek körül őrt álltak, míg az utasok valamennyien nem oltották el szomjukat. Mikor mindenki felüdült, állataikat a magukkal vitt nád-vödrökből megittatták.

Ezek a különös fajtájú nád-vödrök a kafferek tejes sajtárjai. Könnyűségük miatt kényelmesebben vihetők utra, mint bármínő agyag- vagy fa-edény. Bizonyos *bypervus* szárából készítik, mely olyanféle mint a papír-nád; a szárat oly szoros fonják és kötözik össze, hogy mikor megszárad, a víz nem megy keresztül rajta. A kafferek a fejéshez sajtáru használják. Mikor üresen állnak, a juhász-kutyák mosásuk el nyelvükkel őket. Ezt a furcsa mosogatást egy *blatta* nevű bogár fejezi be, mely a fonatok közt levő tej-maradékot kiszívja. A kafferek ennek a bogárnak a szolgálatait oly hasznosnak tartják, hogy mikor megházasodnak vagy új kunyhókat szerelnek fel tejes sajtárokkal, az új edényeket mindaddig régi lakásukban hagyják, míg ezekből az állatokból egész csapat beléjük nem fészkel magát.

Az elfáradt utasok csak addig maradtak ébren, míg ettek valamit, aztán pedig elaludtak, de a főnök parancsára egymást óránként felváltó őrök vigyáztak a karaván közös biztosságára.

Az állatokat még elkerített helyre sem hajtották, ami fölösleges is lett volna, mert valamennyi annyira ki volt merülve, hogy a szökés nem jutott volna eszébe. Aztán meg uton a házi állatok a szekereket gazdáik rendes lakóházainak nézik. A szekereket körül vették, mintha tudták volna, hogy a vad-állatok támadásai ellen itt vannak legjobban megvédve, és nem gondoltok az elszéledésre.

Ezen kívül a vee-bürok állatait az orosz-lánok támadása okozta félelem is vissza tartotta. Ezen az éjszakán a legcsekélyebb zajra remegni kezdtek. A gyávaságáról híres hiéna rikácsoló hangja felizgatta őket.

A *karrun* egyre hallatszott a vadállatok hangja, sőt az oroszlán távoli bögése is. E rettenetes hangoktól, melyek még fülében csengtek, Smutz kalauz felriasztva, míg őrt állt, arra a gondolatra jutott, hogy nem volna-e jó a főnököt felkeltetni, hogy megkérdezze, vajjon a tábor két végén égő tűz elegendő védelmet nyújt-e a fene-vadak második látogatása ellen.

— Igen feléle Van Dorn Jan, miután az oroszlánrekedt hangjának a rezgését meghallgatta. A vadállat messze van. Igaz ugyan, hogy a tóban elegendő víz van ahhoz, hogy a kvaggákat, zebrákat és *gimsbohokat*, melyeket az oroszlánok nagyon

kedvelnek, oda csalogassa és ennek az itatónak a közlgése sok fene-vadat csábítgat ide, de ahogy innét látom, tüzeink elég fényesen lobognak, hogy a vadállatokat táborunktól tiszteletre-méltó távolságban

tartsák. Smutz, az éjjel semmitől se kell félni.

Piet, akinek nem messze volt az ágya, a párbeszéd folyamán felébredt és így szólt a kalauzhoz:

— Egy kukkot se értesz abból, hogy mit beszél az oroszlán. Félelemre nincs ok, de annál több a büszkeségre, Smutz. Testvéreit siratja, melyeket puskáinkkal ma megöltünk; most, hogy felverje a környéket, halotti beszédet mond... Lehet különben, hogy attól tart, hogy győ-

zelmünk nagyon elbizakodottá tett és ne higyjük, hogy a sivatag minden vadállatát elpusztítottuk. Hogy tehát magahittségünket mérsékelje, ingerel bennünket távolról.

MOOR KÁROLY.

Ha kedvező távolságra talál jönni, szólj, Smutz. Puskámat gondosan újra megtöltöttem és most, hogy egy verset már aludtam, nagy kedvem volna egy kis éjjeli cse-tepatéra.

— Ugyan, hallgass, gyerek — mondá a főnök, aki nem állhata meg, hogy Piet álmos ábrándozásán el ne mosolyogja magát — te pedig, Smutz, nyisd ki a szemedet.

Az éj újabb riadalom nélkül mult el és az utasok korán reggel, miután egyszerű reggelijüket elköltötték, tovább mentek.

IV. A mována árnyékában.

Harmadnapra a három szekér, a dél-afrikaiaktól *movánának* nevezett óriási *baobab* árnyékában állt. A vee-búrok egyhangu, de azért oly veszedelmes utjuknak a karru sivatagján keresztül végére értek. Mielőtt tovább mentek volna észak felé, fáradalmaikat egy ideig itt akarták kipihenni. Minden arra vallott, hogy huzamosabb ideig szándékoznak itt időzni: a marhát elkerített helyre hajtották, a lovakat pedig kipányválták; a szekerek egyik oldalán nyitott négyszöget alkottak, melyet szurós cserjék védtek. A szekerektől bizonyos távolságban levő szurós eleven tövis sövény arra való volt, hogy az orosz-lánokat, hiénákat és más éjjeli kóborlókat a tábortól lehetőleg távol-tartsa.

Pihenőre jobb helyet keresve sem lehetett volna találni. Kitünő fű, tűzifa, árnyék, friss víz, szóval, minden volt itt, amire szükség lehetett. A környéket tiszta vizü folyócska szelte át és amennyire a szem ellátott, csak *velot*-ok, vagyis zöld rétek voltak láthatók, melyeken a kopár karrun kiállott nélkülözések után az állatok jó-izüen legelgettek.

Az állatok közt hasztalan kerestük volna a juhokat. Egy sem állt ellen a *tulp* mér-gének. Egyenkint hullottak el a sivatag homokján és ha a sakálok, hiénák és keselyük, a sivatag e peczérei, el nem takarították volna, testük jelölte volna az utat, melyet a karaván megtett.

Valamennyi előny közt, melyben a kivándorlóknak itt részük volt és melynek áldásait nem gyózték magasztalni, a karru homokjáról visszaverődő vakító napfény után, legtöbbit az árnyékos hely ért.

A *mována* vagy *baobab* a növény-világ egyik legnagyobb képviselője, magassága azonban nincs arányban terebélyességével. A kaliforniai *szekvóját* meg se közelíti. Száraz és porrá-tört levelei bizonyos betegségek ellen, mint aminők pl. a láz és vérhas is, kitünő orvosságok. Savanykás gyümölcsét a benszülttek szeretik. Igazi forró égövi fa.

A tábor movánájának hosszú ágas-bogas galyai negyvenöt méternél nagyobb átmérőjü körben vetettek árnyékot. E földel alatt a vee-búrok bátran daczolhattak a nap sugaraival. (Lásd a képet a 53. lapon.)

Délelőtt tiz óra volt és a kivándorlók, akik előtte való nap este-felé érkeztek ide, jól használták fel idejüket, mert a tábor elzárása és az állatok elkerítése elég dolgot adott.

A fa ágaihoz kötött köteleken kiterített, nem rég kimosott fehér-nemü azt mutatta, hogy a fehér-nép sem henyélt az alatt, míg a férfiak a tábor biztosságán fáradoztak. Mindent, ami a szekereken volt az utazás alatt, szellőztetés végett a földre raktak ki, a szorgos gazdasszonyok pedig rendezgették és kitisztogatták mozgó házukat. A fiatal leányok, akiket elfogott

a buzgóság, fürgén sűrögtek-forogtak mindenfelé, mi közben a fiatalság csapongó jó kedvével egyre tréfálgattak és dévajkodtak.

A kivándorlók a pihenőket rendszeren arra használják, hogy holmijukat rendbe

szedjék. A vándor-csapat minden tagja munkában állt. Némelyek a hármokat, nyergeket és kantárszárakat javították, mások a szekerek kerékeit vizsgálták, melyeknek a hőség-től megszáradt talpai és küllői csaknem szét-pattantak.

Hogy ennek a kellemetlenségnek elejét vegyék, a dél-afrikaiak közt általánosan elterjedt eszköz-höz folyamodtak. Ez az eszköz a vízben megáztatott nyersállat-bőrpánt, mely száradáskor össze-

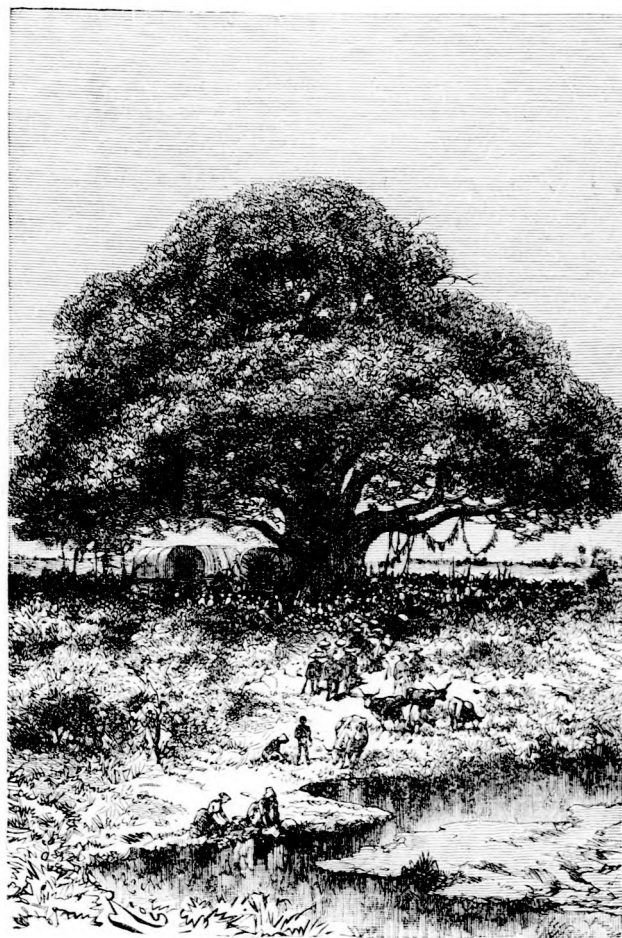
huzódik és a fát sokkal jobban összehúzza, mint akár milyen csavar vagy anya-csavar.

Néhány hottentota cseléd *wel-schoenen*-et vagyis bőr-bocskorokat készített, hogy a

hosszu uton elrongyolódottakat pótolja. Ezeket a bocskorokat nyers bőrből és szijakkal készítik. A vee-búrok számára a hottentoták varrják ezeket a különös cipellőket és a sárga-bőrű vargák oly ügye-

sek, hogy egy pár *wel-schoenen* két óra alatt elkészül.

Mikor a szekerek derekában rendbe jöttek, az asszonyok a szerint, hogy mihez értettek jobban, megosztották a további munkán. Van Dorné, a ki a tejjgazdaságot intézte, több sajátart vivő kaffer cseléddel és leányaival, Ry-chivel és Annievel a rétre ment, ahol a szarvas-marha legelt. Mig a teheneket fejték, Rynwaldné és két leánya, Katrinka és Meisztje varrogattak és a

E FÖDÉL ALATT BÁTTRAN DACZOLHATTAK A NAP SUGARAIVAL. (Lásd a 52. lapon.)

tü fürgén járt kezükben, mi közben a két kedves nővér, a tábor belsejében foglalkozók nagy gyönyörűségére, egyre dalolgatott.

(Folytatása következik.)

A KIS BOJTÁR.

(Képpel a czimlapon.)

*Jaj be szép ház az én házam,
Virágos a padozatja.
Tarkasága vendégimet
Messziről is csalogatja.*

*Az ég-bolt a mennyezetje.
S ha megkap az álom vágya:
Pihenőt nyújt puha füvü,
Dagadozó bársony úgya.*

*Lombos fa a kalitkája,
S száma sincs a madarának,
S mint én hallok, oly muzsikát
Királyok se hallhatának.*

*Hisz magam is király vagyok:
Szelíd nyájam fejedelme
S mint a rété, épp olyan nagy
Birodalmam terjedelme.*

*Két hü kutyám: al-vezérem.
Nagy vitézek mind a ketten,
Hogyha harezra hívom őket,
Minden ellen vissza-retten!*

*Igy hát békén, nyugton élek,
Mig felettem évek telnek,
Nem bánt a gond, mig virág nő
S mig madarak énekelnek.*

*S ha majd egyszer sir borul rám,
Még akkor is szép lesz álmom,
Szép lesz, hogyha sugár hull rá
S dalos madár zeng az ágon.*

*El-hallgatom úgy, mint mostan:
Gyöngé szárnya rebbenését,
El-hallgatom szelíd szellő
Simogató lebbenését...*

*... De odáig messzi van még!
Még odáig sokszor látom
Az én fényes, nap-sugaras,
Büvös-bájos királyságom!*

Roboz Andor.

SZÉKELY BESZÉD.

A székelyek eredeti ész-járására, a beszédben való szük-szavuságára, óvatosságára, igen jellemző a következő két beszélgetés.

I.

Egy ur megszólít egy szilvát áruló székelyt, ki busul a rossz vásár miatt:

— Jó napot atyafi!
— Isten áldja meg az urat es.
— Hát merről hozta a szilvát, nó!?

A székely megvakarja fejének egyik oldalát, a sapkát átlöki a másikra, azután így felel:

— Ezt biz aonnét, ahunnan nem kellett vaona! (mert nem tudta tudni-illik eladni).

— De mégis!
— Elég meszünnet.
— Hiszen csak megmondja!

A székely most a feje tulsó oldalára löki a sapkáját, nagyot pöfékel a pipájából s így szól:

— Ezt bizony... Tudja-e az ur, hol van Küszmöd?

— Nem tudom én!
— No, hát oda még egy jó óra!

II.

Két székely beszélget:

— Jó napot, Mózsi!
— Jó napot!
— Hát te itt?
— Én aztán itt.
— Hát odébb mikor?
— Nyolczkor.
— S aztán meddig?
— Eppen estig.
— Hát most merre?
— Én biz ide a bótba.
— Hát mit?
— Talpat.
— Uhüm!
— Minden jót, Mózsi!
— Neked es, Jancsi!

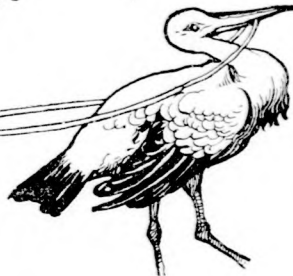

gés-for
elkáb
része
eszter
ben i
figurál
nak sz
Ehhez
nagy
fehérv
padját
zolatol
nézhet
a Pall
körül-
befara
Az
—
radni i
Pall
—
kálást

Kerekes Palkó Kalandjai.

Írta: Nagy Endre.

TALÁLKOZÁS A MAJSZTRAMMAL.

AZ öreg ur egy nagy emeletes gyár-épületbe vezette Palkót. Olyan sürgés-forgás, zugás, kalapálás volt ott, hogy elkábult a feje tőle. Az épület egyik részében gözzel hajtott gépek fűrészelték, esztergályoztak, gyalultak. Egy másik részében ügyes kezű szobrászok minden-féle figurákat faragtak a fa-tuskókból; Palkónak szeme-szája elállott ez ügyesség láttára. Ehhez mindjárt kedve jött. Odahaza ő is nagy gyönyörűséggel faricskált mindig a fehérvári bicsakjával. Legkivált az iskola padját faragta tele mindenféle ékes ábrázolatokkal. Aki nem hiszi, most is megnézheti; vagy husz helyütt megtalálhatja a Palkó kezdő-betűit, hol lomb-koszorúval körül-övezve, hol pedig egy szív közepébe befaragva.

Az öreg ur megkérdezte tőle:

— No fiam, volna-e kedved itt maradni?

Palkó ragyogó szemmel válaszolta.

— De volna ám! Különösen ezt a faricskálást szeretném megtanulni!

— Hohó, csakhogy nem megy az olyan gyorsan. Előbb még sok más egyebet kell megtanulnod. De ha jól viseled magad, eljuthatsz idáig.

Még aznap este levelet irt Palkó az édes szüleinek élete folyásáról. Töredelmesen leirta szökését a majsztramtól, hosszú bolyongását, aztán szerencsés megismerkedését a jóságos öreg urral. Nehezen ment az irás Palkónak, fél éjszaka elvesződött a levéllel. De megkönnyebült a szive, amikor elkészült vele. Mert amióta megszökött, folyton furdalta a lelki-ismeret, hogy mennyi aggodalmat okozott a szüleinek.

Az öreg gyáros nagyon meg volt elégedve a Palkó szorgalmával. Itt az idegen nagy-városban csendes, engedelmes fiu lett Palkóból, aki előszörre megtanult mindent és szót fogadott a fölebb-valóinak. A gyáros, aki fölfedezte, hogy milyen különös tehetsége van a fiúnak a famunkák iránt, beíratta egy iskolába, ahol rajzolni tanult és három év múlva már ő is kedvére faraghatta ki a saját tervezéseit a gyárban.

Aki most látta Palkót, bizony aligha ismert volna rá. Egész kis gavallér lett belőle; nyoma sem maradt benne az egykori falusi suhancznak.

De akárhogy megváltozott is, az egykori majszt'ramja mégis megismerte. Ugy történt a dolog, hogy Palkó egy vasárnap délelőtt az Andrásy-uton sétálgatott, amikor egy borizü hang szólalt meg a háta mögött:

— Szervusz Palkó! Ejnye no, alig ismerlek meg!

A majszt'ram volt, aki ragyogóra kikefölt csizmájában, vasárnapi ruhájában nagy büszkén ballagott az aszfalton és nyilván meg volt győződve róla, hogy ilyen tekintélyes alak nincs több Pestnek díszes városában. Igaz is, hogy az Andrásy-uton sétálóknak nem is volt olyan szép csizmá-

— SZERVUSZ PALKÓ! EJNYE NO, ALIG ISMERTELEK MEG!

juk. Mind topánkában sétáltak a szegények. A majszt'ram lelkesedő örömmel mondta:

— Be jó, hogy megtaláltalak! Mert most ám igazán szükségem volna egy ügyes inasra. Most hát magammal viszlek. Ne busulj, fizetem érted a biletát a vasuton.

— Csakhogy én nem megyek ám, majszt'er

uram! Van már itt nekem elég jó mester-ségem.

— Nem jössz? Csakhogy viszlek! Mivel hogy nekem kontraktusom van az apáddal... aztán meg csak nincs neked itt olyan mestérséged, mint amilyen nálam van. Hiszen Pesten még csak viselni se tudják a csizmát, nemhogy csinálni tudnák!

Palkónak valami bolond ötlet juthatott eszébe, mert hirtelen megjuhászodva szólott:

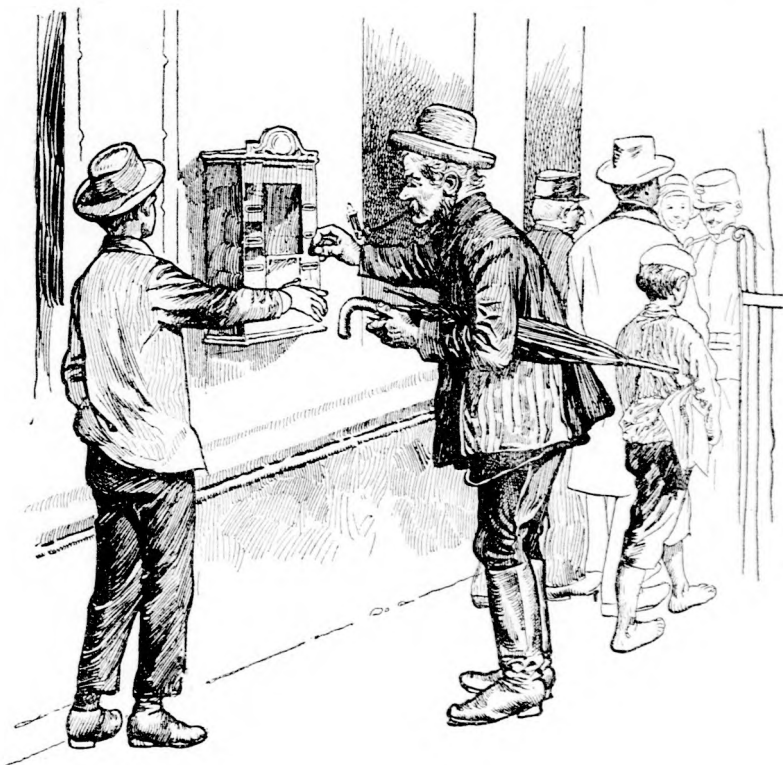
— Igaza van, majszt'ram. Hát megyünk!

— Jösz? Látod, azt okosan teszed. Olyan csizmadiát nevelek én belőled, hogy majdnem olyan nevezetes ember leszel, mint én!

— No az igazán jó lesz... Mondja, mit csinál a majszt'ramné és hogy van a Fakó?

— Hát köszönöm a kérdésedet, megvannak valahogy. Csak épen kehes lett egy kicsit.

— Kiesoda? A majszt'ramné?

... EGY PICZULÁT DOBOTT A FELSŐ NYILÁSBA. (Lásd az 58. lapon.)

— Dehogy! A Fakó!

— Áldott jó lélek volt, mindig szerettem.

— Kit te? A Fakót?

— Dehogy! A majszt'ramné!

... Így beszélgetve haladtak tovább. Egy sarok-ház falán piros bádog-szekrény

függött és ez az irás állott rajta: »A felső nyílásba tessék egy husz-fillérest bedobni.« Automata volt, amelyet minden városi gyerek ismer, de a majszt'ram bizony sohasem látott még olyat. Palkó ravaszul mondta:

— No majsztrám, most már elő azzal a bugyelárisal! Dobja be ide a piczulát.

— Aztán minek?

— Mert az itt ugy muszáj! Vidéki ember vámot tartozik fizetni ezért a finom kövezetért. Vagy tán nem hiszi, hogy ezt ingyen csinálták ide magának? Hiszen olvashatja, ott az irás, hogy: »A felső nyilásba tessék egy husz-fillérest bedobni.«

Már ez ellen nem volt apelláta. A majsztrám sóhajtozva elővette a strimflit a zsebéből, kihalászott belőle egy piczulát és bedobta a felső nyilásba. (Lásd a képet a 57. lapon.) Akkor aztán mentek tovább. De nemsokára egy újabb automatára bukkantak. Palkó kurtán rászólt a maszjt-ramra:

— Dobja be a piczulát!

— Már megint? Tyüh be drága ez a pesti utca! Hanem szent igaz, hogy fájin egy kövezet!

Még sok autumatával találkoztak utközben, a majsztrám mindegyikbe bedobta a maga piczuláját, de egyre rosszabb lett a kedve. Folyton sóhajtozott:

— Nem hiába mondták nekem, hogy Pesten megnyúzzák a vidéki embert!

De mikor egy autumatát tul-haladtak, ravaszul sugta a majsztrám a Palkó fülébe:

— Hehehe! Rászedtem a fináncz-masínát! Csak egy krajczárt dobtam belé. Hehehe!

Palkó ugy tett, mintha nagyon megijedt volna. Rémuljt arcczal mondta:

— Tyüh! Most végünk van! A rendőr mindjárt megtudja a dolgot! Most aztán fussunk, ki merre lát!

Gyorsan neki iramodott egy villanyos felé, a majsztrám is lelkendezve loholt

utána, de messzire elmaradt tőle. Palkó fűrgén fölugrott a villanyosra és onnan integetett vigan a majsztrám felé:

— Tiszteltetem a Fakót!

INNEN-ONNAN.

A varázs-szer. Élt a régi Rómában egy föld-mivelő, akit Furiusznak hívtak. Ennek a Furiusznak a földje sokkal, de sokkal kisebb volt, mint szomszédjáié, de mégis jóval többet jövedelmezett. Ezért nagyon haragudtak rá és bevádolták, hogy az ő gyümölcseiket is a maga földjére varázsolta. E miatt aztán törvény elé idézték. A tárgyaláshoz elvitte magával ásóit, kapáit, gereblyéit, nagy ekéit, szóval mindazt, ami a föld-miveléshez szükséges. Ezenkívül a bíró elé vezette kövér ökreit, jól táplált legényeit, szolgálóit és az össze-gyűlt nép előtt így szólt:

— Ime, bíráim, ezek az én varázs-sze-reim! De fáradságomat és izzadtságomat már nem tudtam eléd vezetni.

A bíró nemcsak, hogy felmentette a föld-mivelőt, de meg is dicsérte szorgalmáért.

*

Robinson szigete. Ki ne olvasta volna Robinson gyönyörű történetét. Nos az a kis szigetke, melyen ő csodálatos kalandjait átélte, magánosan, lakatlanul állott idáig. A föld-rajzban Juan Fernandez néven ismeretes. Gazdag amerikaiak olykor kikötöttek partján, zászlót tűztek földjébe, hogy elmondhassák, hogy voltak Robinson szigetén. Ezután élénkebb lesz ez a kis elhagyott, de világ-hírű hely. A szantjagói kormány ugyanis elhatározta, hogy Juan Fernandez szigetén hal-tenyészetet létesít. Ebből a célból óriási viz-tartót is épített ott. Az előkészítő munkákat már meg is kezdték.

Az
megér
nevelé
Amer
chuse
A den
az ál
tére v
már i
a leg
nére.
asztal
nem
getni
mind
be a
hogy
haszn
dég
Szam
löle,
valóh
hogy
Egy
tett
Szam
és fel
ez ör
ugy
dást,
hane
illed

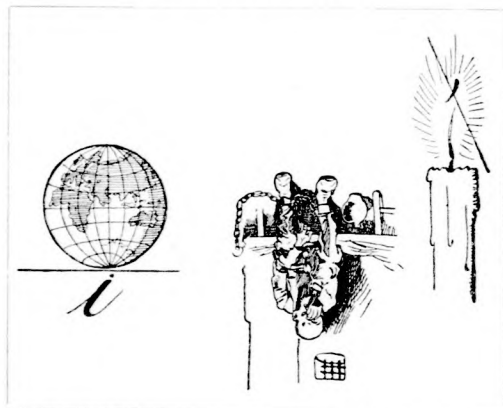

Az ember-majom. Ezt a nevet valóban megérdemli az az orang-utang, melynek felnevelésén egy *Buck* nevű, bostoni (Az Észak-Amerikai Egyesült-Államokban, Massachusetts állam fővárosa) polgár fáradozik. A derék amerikai egész ember-módra nevezi az állatot, mely különben Borneo szigetére való és a *Szambo* névre hallgat. Szambo már is nagy haladást mutat és ma-holnap a legjobb társaságnak sem válik szegényére. A család többi tagjával együtt, az asztalnál eszik és jobban viselkedik, mint nem egy illetlen gyerek, kit folyton integetni kell. Hogy egyebet ne mondjak, mindég kanalat használ és sohasem dugja be az orrát a levesbe. Nagyon érdekes, hogy mint tanította meg a gazdája a kanál használatára. Azt tette, hogy eleinte mindég mély fazékban adta eléje az ételt. Szambo a kanál segítségével kiemelte belőle, de azután a kezével nyult az enni-valóhoz. De Buck meg-találta a módját, hogy mint szoktassa le ez illetlenségről. Egy másik és nagyon éhes majmot ültetett melléje, mely az ételt, mihelyt ezt Szambo az asztalra tette, azonnal elkapta és felfalta. Szambo addig boszankodott társa ez önző eljárásán, míg belátta, hogy csak úgy akadályozhatja meg ezt a tolvajkodást, ha az ételt nem önti ki az asztalra, hanem kanálból eszi meg. De nem csak illedemes étkezése, hanem külső megjele-

nése is mutatja, hogy Szambo uri modorra törekszik. Mert csalódnék, aki azt hinné, hogy ő más egyéb majmok szőrös bundájában jelenik meg társaságban. Nem. Szambo jól szabott ruhát visel. Hogy a ruha, nem csak divat-czikk, hanem szükséges és hasznos is, arra úgy tanították meg, hogy hosszabb ideig hideg helyen hagyták. Mikor aztán a foga is vaczogott már, felöltöztették. Sokkal nehezebben szokott hozzá Szambo a kalap viseléséhez. Mert ezt már igazán feleslegesnek tartotta. De csak addig, míg Buck más véleményre nem térítette. Még pedig oly módon, hogy fejét sziruppal kente be és azután kiküldte a szabadba. Természetes, hogy azonnal megrohanták a legyek és úgy kinozták, hogy szegény Szambo csak úgy jajgatott kinjában. Ekkor kalapot tett Buck a fejére, mire aztán nem férhettek többé a legyek hozzá és Szambo fájdalmi megszűntek. Ekkor aztán rájött a kalap hasznára és a világért se indulna fedetlen fővel sétára. Ilyen és hasonló módon nevelte fel Buck, Szambot. Verni azonban soha sem verte. Most aztán gyönyörködhetik művében! Szambo ma már minden segítség nélkül öltözködik és cipőjét, harisnyáját kifogástalan ügyességgel huzza fel lábára. Ha jó az ebéd ideje, maga viszi a székét az asztalhoz és vár, míg a házi-asszony megkínálja. Este pedig levetkőzik, felmászik

az ágyába és gondosan betakarózzik. Különös vágyai és kívánságai nincsenek. Noha az orang-után növény-evő, ő reggelire, ebédre és vacsorára ugyanazt eszi, amit Buck és családja: kenyeret, pástétomot, kalácsot, sajtot, sőt húst is... Ti, akik Szambonak ez ember-szerű viselkedéséről szóló sorokat olvassátok, most bizonyára ezt gondoljátok: hiába-való mindez az ügyeskedés, még sem ember Szambo, mert nem tud beszélni... Ez igaz, de ne felejtsetek el, hogy Szambo még csak két-éves és ebben a korban ti sem tudtatok még olyan jól beszélni. Buck, ki gondosan tanulmányozta a majmok beszélő-szerveit, azt állítja, hogy ő a beszédre is meg-fogja tanítani Szambot. Hogy milyen módon, azt nem árulja el, de tény, hogy az ügyes orang-utang már is tud ennyit mondani: *Mamma és Come black*, a mely utóbbi szó azt jelenti, hogy: gyere vissza! Két-éves majomtól ez is elég...

KÉP-REJTVÉNY.

A megfejtők névsorából elsőnek kisorsolt kapja jutalom-nyereményül a következő művet:

„Mesék és regék.”

Gyermekek számára írta Vilma néni. Két színes képpel és több szöveg-rajzzal, díszes kötésben.

A CSODA-TEVŐ HARMAT-CSEPPEK.

— Mese. —

Írta: Szigeti Ernő.

(Vége.)

EN AZ erdei manók királya vagyok. (Lásd a képet a 61. lapon.) válaszolt az emberke és sok millió törpe fölött uralkodom. Hatalmam alatt áll az erdőben füfa s virág. Fényes palotám a fehér liliom kelyhe; népem pedig szerte-szét lakik a rengetegek növényeiben. Sok-sok idő óta háborut viselek a földalatti fekete manók uralkodójával, aki az én birodalmamra is áhítozik. A hosszú harcban sok vér pirosította már a zöld mezőt, de a győzelem egyik részre sem hajlott. Tegnap a kellemes, hűs éjben sétálni indultam néhány test-örömmel. Utközben ellenséges csapatokkal találkoztunk. Az bosszút lihegve rohant ránk, kíséremet lekaszabolták, engem pedig, mivel tudják, hogy sebezhetetlen vagyok, létrákon felvittek egy fenyő tetejére és ősz szakállammal fogva felakasztottak egy kiálló bütyökre. Így kellett volna nyomorultan elvesznem, ha te, éppen a kellő időben, ki nem szabadítasz. De most nem vesztegetem tovább a szót! sietek és fölfegyverzem katonáimat, hogy megtoroljam a rajtam esett gyaláztatot. Hallgass tanácsomra és boldog leszel.

E szavak után hirtelen eltűnt a manókirály az erdő sűrű lombjai közt.

Erzsike engedelmeskedett a törpe beszédének s miután' elért alkonyra a gyönyörű réthez, lenyugodott. Másnap hajnalban összegyűjtötte a liliomok kelyhéből a harmatcseppeket a kristály korsóba, amelyre szintén ráakadt a fűben. Majd folytatta útját Sajóval.

Nem sokára egy nagy városhoz jutottak, ahol minden-felé szomorúság uralkodott.

Az emberek sötét arcczal jártak-keltek az utcákon; a férfiak kalapján gyászfátyol lengett, az asszonyok fejét fekete keszkenő borította. Kérdezősködésére azt a feleletet kapta a leányka, hogy a jó öreg király árva unokájának, a trón örökösének szeméire gyógyíthatatlan hályog borult rá. Messze országokból jött hírneves orvosok sem tudják vissza-adni neki a szemvilágát. Ezért gyászol feketébe öltözve az egész nagy birodalom.

Hát ha én meggyógyíthatnám a fiatal

királyfit a kis manó-király irjával? gondolta magában Erzsike. Addig-addig erős-ködött, amíg elvezették a királyi palotába. Itt midőn megtudták, mi járatban van, tüstént beengedték a beteg elé.

Selyem függönyökkel besötétített teremben, bársony mennyezetes ágyon feküdt a szőkefürtű, világtalan királyfi. Égszin-kék szemének bogarát szürke hályog takarta. Szerencsétlen unokája mellett ott ült könyyezve a bánatos ősz király.

Erzsike forró imát rebegett el, aztán

ÉN AZ ERDEI MANÓK KIRÁLYA VAGYOK. (Lásd a 60. lapon.)

kis korszából néhány cseppet hullatott a vak fiu szemeibe. És ime, csodák csodája!... a királyfi szenvedő arcán boldog mosoly vonult át. Lassan-lassan feloldódott előtte a sötétség és kezeit össze-csapva örvendve kiáltott:

— Látok, látok!

Leirhatatlan öröm támadt erre a királyi udvarban. Az öreg király és hü udvari emberei könyeztek boldogságukban és ölel-

gették, dédelgették a felgyógyult fiut és megmentőjét, a kis Erzsikét.

A csoda hire gyorsan szárnyra kelt s elterjedt az egész országban. Minden-felől magasztalással, drága ajándékokkal halmozták el a leánykát, akit a király annyira megkedvelt, hogy többé el sem bocsátotta a fejedelmi udvarból, hanem ott neveltette, taníttatta, mint saját édes gyermekét.

Boldog napok virradtak most a hű Sajóra is. Ugy megbecsülték, hogy a fő-minisztert sem jobban. Pirosra festett szép házikót építettek a számára és izes ételeket készítettek neki. Sajónak azonban megártott a bőség, mert nem volt hozzá szokva. A kövér falatoktól, meg a henyéléstől úgy meghízott, hogy bele pusztult. Az is igaz, hogy már elérte volt a kutya-életkor legvégső határát. Erzsike megsiratta a hű állatot és gyepes hant alá temette.

Idő multával Erzsike szépen fejlődött testben, lélekben egyaránt. Eleinte sokszor kérdezték tőle a gyógyító balzsam titkát, de mikor feleletet nem kaptak, abba hagyták végre a faggatást. A fiatal leány bejárta az országot s a csodás cseppekkel sok világtalannak adta vissza a látását. Ha elfogyott a víz a korszóból, egyedül titkon kiment a patak partjára harmatot gyűjteni.

Volt a királynak egy irigy, kapzsi, gonosz lelkű orvosa; ez nagyon haragudott Erzsikére, mert bizony túltett az ő tudományán. Kileste tehát egyszer, merre szedi a leányka a csodás orvosságot, s nyomában aztán ő is kiment s vissza sem jött addig, amíg egész hordóra való harmatot össze nem gyűjtött. A munka befejeztével a sárga liliomokat tövestül kitépte, hogy csak is ő árulhassa majd drága pénzen a csoda-szert. Persze nem tudta, hogy ennek csak abban a kristály korszóban van gyógyító hatása.

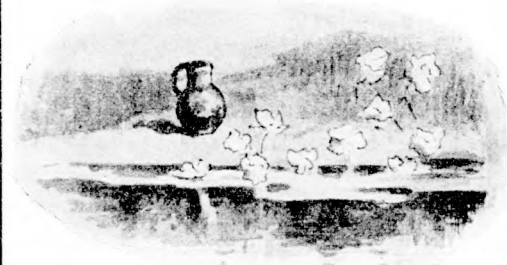
A szomszéd országban lakott a harcziás fekete király, akinek fél szemét nyilvánzó sebezte meg, éppen amidőn a fehér királylyal, az Erzsike pártfogójával, háboruszkodott. Nagy jutalmat ígért annak, aki segít rajta. A kapzsi orvos erre ál-ruhában elment a sebesült uralkodó udvarába s ki-

jelentette az uralkodónak, hogy ő meg fogja gyógyítani. Elő huzott egy kis üvegcsét s a harmat-cseppekkel bekente a király fájos szemét s várta a hatást. Azt bizony hamar meg is tapasztalta...

Mert alig telt el néhány pillanat, a fejedelem rettenetes fájdalmat érzett a szemében. Egyszerre elsötétült előtte minden s többé egyik szemével sem látott, végkép megvakult. Rettenes dühre gerjedt s legott halállal büntette a gonosz orvost.

Elszállt onnan az eset hire Fehérországba és megtudta az orvos szolgálja is, aki be volt avatva az ura titkába. Ijedtében bevallotta a gazdája czudarságát az öreg királynak és így értesült róla Erzsike. Bizony nagyon bántotta az ő jó szivét, hogy többé nem oszlathatja el a homályt a szegény világtalanok szemeiről.

Fehérország ősz királya, akire rászállott Feketeországnak időközben elhalt fejedelemének koronája, gyengének érezte magát az uralkodás terheinek viselésére. Átadta tehát birodalmát ifju unokájának s egyszerűs mind feleséget keresett számára. De a fiatal király szive csak a derék, jó és szép Erzsikéhez vonzódott. Végre a nagyapa is beleegyezett a házasságba; megtartották a fényes lakodalmat.

ESTI KÉP.

Növekszik az árnyék.
Biborszínű fényben tündököl a tájék...
A nyugovó naptól rózsaszínre festve
Közeleg az este.

Csend borul a tájra.
Ott benn a faluban ájtatos imára,
Ájtatos imára, csöndes nyugovóra
Út az esti óra.

De zaj támad újra:
Valahol egy pásztor tilinkóját fujja
S rá-rábög a nyája, ... hazafelé térnek:
Ez az esti ének...

Sug az erdő lombja...
Csillingel a nyájnak megannyi kolompja,
Mind közelebb érnek, eléjönnek végre:
Se hossza, se vége!...

Már akárki mondja:
Kicsike a pásztor, de nagy ám a botja!
Vonul is a sereg hadi-rendben, szépen
A rózsaszín fényben...

És eltűnnek újra...
A kicsike pásztor olyan szépen fujja!
Csillingel a nyája, cseng az esti ének,
Mig haza nem érnek...

S elcsendesül minden.
A bibor-világnak immár hirtelen sincsen,
Rózsás mező, erdő eltűnnek a fénynyel
S alászáll az éjjel...

Szirtes Artur.

EGÉSZSÉG ÉS BETEGSÉG A MAGYAR KÖZMONDÁSOKBAN.

Kelletlen ott a kincs, hol jó egészség
nincs.

Bibor, bársony, vendégség — jobb egy
napi egészség.

Az egészség izét a betegség adja.

Tisztaság és csinos viselet második
egészség.

Egy-kétnapi dinom-dánom, holtig való
szánom-bánom.

Többet öl meg a rendetlen eszem-iszom,
mint a kard.

Kevés vacsora, jó éjczaka.

Legjobb szakács az éhség.

Étel, ital, álom: szükséges e három.

A hideg víz sok bajt elvisz.

Jó pihenni olykor, de henyélni vétek.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 2-ik számában közölt rejtett-név megfejtése:

„Roszcsont Ferke.“

Helyesen fejtették meg: Borhy Margit, ifj. Metzger Ede, Vörösmarthly Ida, Szerencsy Kata és Árpád, Szende László, Mair Margit és Kata, Bölöni Aranka és Jolánka, Miron Ida, Hoffmann Elemér és Vali, Riedl Gyula, Rottenberg Hedvig, Vali és György, Háy Misi és Bandi, Kazy Péter, Geréb Andor, Sziesz testvérek, Vég-helyi Lajoska, Heftý Mariska, Szabó Jolánka, Schill László, Genszky Etelka, Ybl Mártha, Marusák Rózsika, Varga Ila, Hrabovszky Pista, Barta Odón, Medveczky Margitka, Gyurika és Sándorka, Marton Ilonka és Pista, Vatyay Mariska, Thaly Flóra, Boschán Pista és Jenő, Baross Margitka, Plotényi Eugenia, Hegyessy Sandy, Kovács Sárika, Cselkó Gizi és Ilona, Nagy Vilma és Sarolta, Bayer Antí, Gajzágó Erzsí, G. Hunyady Ferencz, Eichner Bandi, Majay Eugenia, Kálmán Piri, Kövesi Pali, Kiss Géza és Jenő, Laufer Erzsí, Haisch Emmy és Ella, Moravcsik Gyula és Erika, Ruhig Flóra, Beke Bertí és Gyula, Amigó Dezsó, Paukl Aurél, Vámosy Loránt, Flór Annicza, Masjon Márta és Vili, Szvétek Ilonka, Pap Lilike és Gizike, Péterfy Juliska, Garai Luiza és Manczi, Aczél István, Szántó Olga és Ernő, Goldstein Lujzika és Ferike, Jurenka Irén, Fischer Péter és Pál, Jurenák Gizi, Herzfeld testvérek, Gonda Mariska és Dezsó, Sass Elemér, Markovits Sárika, Bakos Ilonka és Katinka, ifj. Haukiss János, Ranschburg Béla és Pál, Kerekes Gyuri, Rothmann testvérek, Kuzmik Margit, Bakoss László, Kilenyi Jolánka, Kovács Ferencz, Pisztek Miksa, ifj. Schiller Miklós, Kiss Mariska, Weisz Frida és Andor, Czinder Margitka, Záborszky Mariska, Gizi és Jenőke, György Sarolta, Totis testvérek, Bradács Gabrielle, Emerich Ella és Margit, Csics Rózsika, Herzog Dóra és Vilma, Lörinczi Bandi, Szász Fáni és Andor, Sinkovits Clarisse és Ilma, Milutinovits Corina, Rosenberg Erzsike és Irmuska, Faludi Laci, Marsovszky Etus, Rósa Margit, Perl Erzsike, Biró Mária, Margit és Kálmán, Jurenák Gizi, Rhédey Zoltán, Frankl Lilly, Huppert Katika, Krisztinkovich Imre, Kollár Lilly és Magda, Fellegi Vilmos, Halászy Alice, Imre, Szilárd, Gombai Piros és Ferike, Riszdorfer József.

A jutalom kisorsolása szabályszerűen megtörténvén, nyertesek lettek *Herzfeld testvérek Pozsonyban*, kiknek a jutalom-könyvet, (*»A hősök.«* Görög tündér-mesék gyermekek számára. Irta *Kingsley Károly*. Angolból fordította: *Pulszky Agost*. Hat könyvatos képpel, díszes kötésben), a kiadóhivatal megküldi.

A »KIS LAP« LXIII. köt. 1-ső számában közölt rejtvény megfejtését beküldték még: Szabó Jolánka,

Vatyay Mariska, Szerbák Irénke, Péterfy Juliska, Szántó Olga és Ernő, Fischer Péter és Pál, Ranschburg Béla és Pál, Kovács Ferencz, Pisztek Miksa, György Sarolta, Herzog Dóra és Vilma, Gombai Piros és Ferike.

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Petheő János. Az európai nyelvek közül a következők beszél a legtöbb ember: angolul 115 millió, oroszul 80 millió, németül 70 millió, spanyolul 50 millió és francziául 45 millió ember. — **Halászy Imre.** Öszinteségedért megdicsérlek. Nyerhetnél, ha Forgó bácsi kucmája így akarná. De a szerencse nagy ur. Annak nem parancsolhatok. Akkor jön, mikor legkevésbé várja az ember. Majd te is meggyőződs róla. — **Kollár Lilly és Magda.** Bizony gyönyörű vidék az! Megemlékezéseket köszönöm. — **Huppert Katika.** Nem emlékszel már a Kis Lap utolsó fél-évi kötetének 14-ik számában megjelent kis szindarabra? A címe: »A magán-tanuló volt. Éppen 3 gyerek szerepel benne. — **Herzog Dóra és Vilma.** Nincs a világon szebb a magyar tengernél, a Balatonnál! Vajha én is oda röpülhetnék, hogy mint ti, megfürödjem hűvös hullámaiban. — **Kovács Sárika.** No ugy-e, bár nagyobbacska lettél is, szívesen olvasod a Kis Lap-ot! Meglátod, hogy még sokkal később is szívesen vissza-térs hozzá. — **Kovács Ferencz.** Leveledet örömmel olvastam. Amit a Bethlen-collegiumról írtál nagyon érdekel. Add át édes atyádnak őszinte köszönetemet a szép könyvért. El fogom olvasni. A címeres pecsét lenyomatát kedves emlékeim közé tettem el. — **Gonda Mariska és Dezsó.** Nem tudom melyikőtök írta a levelet — de hogy szebben is megtudta volna írni az illető, az bizonyos. Remélem legközelebb be is fogja bizonyítani. Szeptembertől kezdve szívesen látlak a szerkesztőségben, szerdán és csütörtökön, délután 6 és 7 között. — **Pap Lilike és Gizike.** Ha fél-évre fizettetek elő, igen. — **Flór Annicza.** Köszönöm. Csókodat átadom a kicsikéknak. Bizonyára nagy lesz az örömük. Mert ők is hallottak ám már rólad! — **Szabó Jolánka.** Csakhogy már egészséges vagy! Ezután tudom pontosan fogod a megfejtéseket beküldeni. — **Vatyay Mariska.** Másoknak is nagyon tetszik a bür kivárdorlók története. Hát még, ha a folytatásokat fogod olvasni. Sok kalandon mennek ám még keresztül, míg czéljukat elérik. — **Fischer Péter és Pál.** Képes levelezőlapotok is mutatja, hogy milyen gyönyörű helyen töltitek a nyarat. Amint látom, nem csak kellemesen, de hasznosan is, mert olvastok és komoly munkával is foglalkoztok. Helyes. Éppen a Kis Lap-nak a legutolsó számában olvashatjátok a bölcs magyar közmondást: Jó pihenni olykor, de henyelni vétek. — *Több levélről a jövő számban.*

Társ-szerkesztő **ROBOZ ANDOR.**

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Budapest, Kerepesi-ut, 54. sz., Athenaeum-épület.
Nyomatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai r. társulat Budapesten.